

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többzsöri hirdetés árkedvezményben részestül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidék Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Sötét felhők.

Nem először s reméljük nem is utoljára hangsúlyozzuk azon nézetünket, hogy közgazdasági fejlődésünk szempontjából egy kellő erővel bíró önálló bank felállítása előnyös fog lenni. Arra a kérdésre, hogy mikor állítsák fel? az a feleletünk, mihelyt megvannak a kedvező előfeltételek, mennél hamarabb. De ebből a kérdésből politikai tőket nem kovacsolunk és népszerűségi nótákat nem fujdogalunk. Tessék előkészülni. Tessék takarékosnak lenni mindenkinek, az egyesnek úgy, mint a testületeknek, a községeknek, vármegyéknek s az egész országnak. A felesleges, vagy éppen haszontalan luxus kiadásokat nagy kalapokra, czifra ruhákra, kávéházakra és korezmákra éppen úgy el kell hagyni, mint a tulzott igények által forszírozott építkezésekre, hadi kiadásokra, ünnepeleltésekre stb. Mennél takarékosabbak, de egyúttal mennél jobb termelők vagyunk, mint mezőgazdák, iparosok, kereskedők, annál fokozottabb mértékben nő a vagyoni erő magánosoknál és az államnál is. A jól elhelyezhető tőke emeli a jövedelmet, a nagyobb vagyon fejleszti a független gazdasági önállóságot s mindez maga után vonja az önálló bankot is, melyre nevezve Ő Felsége is, a törvény is ketségtelenül elismeri országunk jogát s egyszerűen a felállítás idejének czelszerűségi szempontból való megállapítása képez nagyon fontos megoldási feladatot.

És ez a közgazdasági kérdés megis nagy jelentőségű politikai kérdéssé nőtte ki magát. A bankosok azt mondják: ha jogunk van felállítani a bankot, akkor állítsuk fel most! mutassuk meg, hogy önállóak vagyunk s nekünk nem parancsol Ausztria, mert ez nem közös ügy. És hiába minden figyelmeztetés, Justh Gyula és társai Makón kimondták, Budapesten pedig valószínűleg is, nem a bankot, hanem a bank miatt a függetlenségi párt szakadását, még azon az áron is, hogy Kossuth Ferenczet, az önálló bank ügyének legbuzgóbb, de óvatos vezérét, a párt elnökét leszavazzák. Kossuth szívének és hazafiai lelkenek bizonyára mély fájdalmat okozott ez a tulzott heveskedés szülte eljárás, de le kellett vonnia a következtetést s f. hó 11-én új pártot alakított, ott hagyva Justh Gyuláék forrongó táborát.

Kossuth Ferencz nekünk nem vezérünk, de feltétlen tiszteletünk tárgya. El kell ismerni, hogy hazafisága, nagy tradíciói, nagy tudása bölcs megfontolással volt párosulva. Kijelentette, hogy minden illetékes helyen, különösen pedig a király előtt, őszintén és nyíltan képviselte az önálló bank elvét. És ismerte a felállítás nagy akadályait, nyíltan kimondotta hívei előtt, hogy nem megy a falnak, amikor kalendáriumi terminusról van szó. Ő előkészíti a bankot, mely előbb, vagy

utóbb, de meg lesz. Ez okos és hazafias beszéd volt, de nem volt népszerű Justhék szemében.

Az ország forumán folyó küzdelem nyílt megítélés tárgya. Jogunk van nekünk is, joga van mindenkinek ezt kritika alá venni, csak elfogulatlan bíráló legyen. És mi — bármi szerény részét tesszük a közélet terén küzdők taborának — őszinte sajnálattal látjuk a függetlenségi tábor kettészakadását. Nem tartjuk előnynek a 67-esekre nézve sem e szakadást, de Béccsel szemben feltétlenül olyanoknak, mely csak rontotta a helyzetet, hátráltatja a békés kibontakozást és nem tette kedvezőbbé a harc sikeres kilátásait azzal, hogy kissebbítik, megtépzák Kossuth elismert tekintélyét. Ugyan — kérjük — kinek a tekintélyét emelték ezzel a nemzet előtt s a király szemében? és ki hiszi el, hogy a király előtt sulyban, és főleg megbízhatóságban nyertek volna Justhék?! Ellenkezőleg és még hozzá bővegesen szaporították az egyéni, a személyi keserűségből fakadó ellenszenvet, ezzel is gyengébbé téve nemzetünknek összetartó erejét. Azt akarják, hogy ismét szaporítsuk a lejártott tehetségek számát? hiszen ma holnap e terezen világrekordot fog elérni Magyarország.

Ugy látszik, hogy igaza lesz gf. Tisza Istvánnak, ki azt állítja, hogy a politikai kríziseknek még csak a legelején vagyunk. Szomorú dolog! Justhéknek nem kell se koalíció, se kooperáció, mert ezek idegen szavak. De kell-e a felfordulás, az anyagi és erkölcsi romlás? Fel kell, hogy tegyük — legalább egyelőre — a jobbat, hogy nem kívánják. Né, ha nem kívánják, akkor lásák be hibájukat és igyekezzenek jóvá tenni, amit még lehet.

Azok, akik igazán és őszintén szeretik hazánkat, nemzetünket, legyenek akár 67-esek, akár 48-asok, egyesüljenek. Van elég kölcsönös érintkezési pont, mely a közelebbi idők kivihető politikai pártprogramját képezheti. Álljanak össze és hogy meg is valósíthassák a reális programot, készüljék az országgyűlési képviselő választásokra, mely ilyen körülmények között már sokáig nem keshetik.

Szemle.

1909. nov. 11-én, csütörtökön, délután 5 órakor Kossuth Ferencz elnöklete alatt tartott gyűlésen a függetlenségi párt két részre szakadt. A Justh-párt leszavazta a Kossuth-pártot 120 szavazattal 74-el szemben. Kossuth távozóban hátra szolt: majd Filippinél találkozunk! és híveivel megalkotta nyomában a „Negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-pártot.” A közös gyűlés oly szenvedélyes jelenetek közt folyt le, mely eléggé jellemezte azt a hónapok óta észlelt válságot, mely a volt nagy függetlenségi pártban dult.

Holló Lajos volt az első szónok és Justhék főkepviseleje. Javaslatot tett, mely szerint a párt a közös bankszabdalom meghosszabbításához nem járul hozzá és csak oly kormányt támogat, mely az általános választó jognak megalkotása mellett az önálló banknak 1911. január elsejére való fölállítását kormányzati programjába felveszi és a mely, minden koalíció vagy kooperáció mellözésével a függetlenségi és 48-as pártból, mint parlamentáris többségből alakittatik. A válságnak ez elvek alapján való mielőbbi megoldása érdekében ő felségéhez föliratot intézzen a képviselőház. Kossuth érdekes beszédben felelt, kijelentve, „hogy ő a cél nézi s ha a cél elérésében bármely hazafias pártnál támaszra talál, ezt a támaszt szívesen elfogadja és maga is bármely párt hazafias törekvését, ha ezzel egyetért, támogatni kész. Nem mi fogjuk eldönteni azt a vitát, mely köztünk felmerül, hanem dönteni fog az ország. Amióta hazajött, arról igyekezett meggyőzni az ország közvéleményét, hogy a közgazdasági önállóság iránti törekvés az a helyes út, amelyre rá kell tennünk. Mert ha elérjük közgazdasági törekvésünk célját, akkor felejtjük leszünk a politikai függetlenségnek. A többségnek megvalósítható kormányzati programmal kell bírnia. A bankügyben is igyekezett megnyerni a király hozzájárulását s rendületlenül megáll a függetlenségi álláspont mellett.

De midőn kitént, hogy az uralkodó nem enged a bankkérdésben, taktikát kellett változtatni. Nem úgy, hogy föladjuk az önálló bank kivívására irányuló törekvésünket, hanem úgy, hogy egy betarthatlanú vált kalendáriumi dátumhoz ne ragaszkodjunk, mert ezzel egy részlet lehetetlenségét átvisszük magára a lenyegre, mert csakis a legvégső szükség esetén szabad nekünk mint hazafialnak, kik a nemzet sorsát szívünkön viseljük, a koronával való konfliktust kihívunk. Konfliktust idézve elő a parlament és a korona közt, ezzel nem az önálló bankot fogjuk megcsinálni, hanem a konfliktust, melyet, a míg lehetséges, kerülni kell, mert az az országnak java sohasem lehet, hanem csakis a kára és esetleg veszélye. Határozati javaslatot adott be, mely szerint a párt első sorban az ország gazdasági függetlenségének megvalósítását tekinti főadatainak.

E törekvés szolgálatában az önálló bank megvalósításáért minden rendelkezésére álló alkotmányos eszközt igénybe vett és igénybe fog venni. Éppen azért fölösleges, a mellett a főforgó viszonyok között időszertlenül is, hogy a párt az eddigiektől eltérő újabb határozatokat hozzon éppen most.”

Hiába szolt Kossuth s hiába jelentette ki bizalmi kérdésnek javaslatát elfogadását, Justhék megbuktatták. Csak sajnálni lehet ezt az erőszakos magatartást.

A képviselőházban új pártalakulás lett. A kormánypártot az alkotmány, az új Kossuth és a néppárt képezi. Justh Gyula lemondott a képviselőházi elnökségről s a ház pénteki gyűlésében Pap Elek korelnöksége mellett 13-ra ki tűzte az új választást, mely a pártok erőpróbáját képezi.

Egy sajtóper vége.

Az „Alsófehér“ című lapnak valótlán nyilatkozata készített arra, hogy azon sajtóperrel, melyet ellenem Fogarasi Albert és társai indítottak — s a mely ez év november 3-án nyert befejezést — ismételen foglalkozzam a nyilvánosság előtt.

En sértettek képviselőjével hírlapi polemikába nem bocsátkozom, mert ellenfeleim ügyvédjével csakis a bíróság előtt szoktam hivatalos ügyben tárgyalni.

A való tényállás e sajtóperben a következő:

A „Közérdek“-ben „A bosszu politikája“ című cikkben kritika tárgyává volt téve Fogarasi Albert és társai gimnáziumi tanároknak közeleli tevékenysége s ezzel kapcsolatban tanári működése. Nevezett tanárok a cikk ezen részét magukra nézve sértőnek találták és ellenem, mint a lap felelős szerkesztője ellen rágalmazásért feljelentést tettek a gyulafehérvári kir. törvényszéknél. E törvényszék azonban azon okból, mert nevezett professzorok tanári működésükben lettek támadva s mert ily esetben a tanár a bírói gyakorlat szerint köztisztviselőnek tekintendő — áttette az egész ügyet a kolozsvári kir. törvényszékhez, mint sajtóbíróvához; mert ha köztisztviselő ellen rágalmazást magában foglaló hírlapi cikk jelenik meg, akkor annak a sajtópernek elintézésére csakis a kolozsvári sajtóbírószék illetékes s a vádat ily esetben egyedül a kir. ügyész mint közvadász képviselheti.

A kolozsvári törvényszék vizsgálóbírája elrendelvé ellenem a vizsgálatot, — én a cikkben foglalt állítások valóságát bizonyítani kívántam s ez iránt előterjesztést is tettem, minek folytán valóság bizonyítására irányuló kérésem alapján el lett rendelve 42 tanúnak a kihallgatása. — S az eredménye ennek az, hogy a tanúk vallomása által a valóság beigazolást nyervén, a vizsgálóbíró a vizsgálatot befejezettnek jelentette ki, a **kir. ügyészség pedig éppen a vizsgálat eredménye miatt a vád képviselőjét megtagadta.**

Ily előzmények után adott be ellenem dr. Asztalos ügyvéd úr Fogarasi és társai nevében vádiratot, amely ellen én kifogásokat adtam be s ennek folytán 1909. nov. 3-án megtartott vádtanácsi tárgyaláson kihirdetett végzéssel Fogarasi Albert és társai ezen vádirattal is el lettek utasítva. Ezen végzés ellen igaz, hogy fellebbezést jelentett be sértettek képviselője, de hogy az éppen semmit sem ér és hogy azzal feltétlenül el lesznek utasítva, ezt igen jól tudja sértettek képviselője is. Én ime ígérem, hogy bármilyen lesz e tekintetben a kir. ítélőtábla határozata, nyilvánosan közzé fogom tenni, csak azt kérem sértettek képviselőjétől, hogy az igazság érdekében annak idején tegye meg ezt ő is.

Nekem teljes elégtételt adott a kir. törvényszék — s ezt a kir. Itélőtábla még csak megfogja erősíteni.

Dr. Müller Jenő.

Vegyes hírek.

— **Az erdélyi ref. Egyházkerület** tegnap tartotta meg közgyűlését Bánffy Dezső báró elnöke alatt. Városunkból a Bethlen-kollégium tanárai és az egyházkerület tagjai vettek részt a közgyűlésen. A gyűlésről bővebben jövő számunkban számolunk be.

— **Halálozás.** Török György törvényhatósági állatorvos ki áthelyezése előtt Nagyenyeden volt hasoulóminőségben, Marosvásárhelyt meghalt. Vonaton Enyedre hozták és itt temetik el ma délután.

— **A Bethlen-kollégium** főgimn. ifjúságának Kemény Zsigmond önképzőköre ma délelőtt 11 órakor a kollégium dísztermében Bethlen Gábor halálának emlékére nyilvános díszülést tart, melynek műsora: 1. Nyitányt játszik az önképzőkör zenekara. 2. Emlék-

beszédet mond Szilágyi Béla VIII. o. t. 3. Váró Ferencz „A szobor helye“ című költeményét szavalja Csutak Ferencz VII. o. t. 4. Zongorán játszik Szilágyi Béla VIII. o. t. 5. Bethlen Gáborról, mint hadvezér és szabadsághősről felolvass Sipos Domokos VIII. o. t. 6. Himnusz, közének.

— **Az EMKE** f. évi november 17-én (szerdán) délután 4 órakor Kolozsvárt a városházán tartja évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Évi jelentés bemutatása. 4. Néptanítói jutalmak kiosztása. 5. Számvizsgáló bizottság előterjesztése. 6. Netáni indítványok, melyek azonban legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az Igazgató-választmányhoz bejelentendők. 7. Elnöki zárószó.

— **Svärdström Valborg** asszony, a világhírű svéd dalművésznő, szerdán este tartotta meg hangversenyét városunkban. A mikor a művésznő megjelent az emelvényen, a szépségű közönség melegen üdvözölte mint nyári ismerőset és az ifju Brencsán szép krizanteum-csokrot és Szilágyek pompás virágpárnat adtak át, amit a művésznő látható örömmel köszönt meg. Meyerbeer, Strauss, Schumann, Brahms, Mozart, Järnefeldt, Koch, Löwe, Lange-Müller, Urban kiváló szerzeményeit énekelte, s ami ezekben váltakozó, a meleg erzelmet, pajkosrágot, életkedvet, bánatot, panaszt, kesergést oly gyönyörűen, tiszta, csillogó hangtartalommal énekelte, hogy a közönség elragadtatva tapsolta a szép művésznőt, a svédek csalogányát. Végül a svéd es nemet dalai után Mignon operából magyarul énekelte el az „Ismered-e a hont“, melyet egyben ő maga kísért zongorán. A gyulafehérvári hangversenyét érdeklődés hiányában nem tartotta meg. Innen Brassóba ment. Ének-művészetének megértéseért városunk közönségéről rokonszenvesen és elismerőleg nyilatkozott s érdeklődését köszönte.

— **Számadás a Dömök Erzsébet síremlék-alapról.** A mult vasárnap rendezett műsoros estély bevétele belépti jegyekből 112 K 40 f, kiadás 15 K, maradt tisztán 97 K 40 f. Hozzáadva a felülfizetések fejében befolyt 90 K 20 f, összesen 187 K 60 f. A nagyenyedi Kisegítő takarékpénztárban van 328 K 97, a Gazdasági Banknál elhelyezett betét 144 K 20 f; a síremlék-alap összege tehát 660 K 77 f. Felülfizettek: Gáspár János orszgy. képv. 20 K, Zeyk Dániel 8 K, Török Bertalanné 5 K, Székely Ödönné 5 K, Beretzky Miksa 5 K, Dózsa Emma 5 K, dr. Dobozy Vilmosné 3 K, Sebestyén Sándorné és gyermekei 4 K, Balogh Ferenczné 4 K, dr. Mátyás Mihályné, N. N., Nehéz János, Kovács Ilus, dr. Magyary Károlyné, Straub Jolán, dr. Müller Zoltán és Király Ferencz 2—2 K; A. B., C. D., Balázs Gergelyné, N. N., Gombosi Irma, N. N. Molnár Gyula, Benedek Gáborné, Bodrogi Jánosné, Göllner Árpádné, Mátyás Lajosné, Fejes Áron, dr. Farnos Árpád, Gáffy János 1—1 K; V. Z. 1 K 20 f. Fogadják úgy a Bethlen-főiskola a terem szíves átengedéseért és világlátásáért, valamint a közreműködők és felülfizetők, nemkülönbön az összes résztvevők az emlékalap-bizottság leghálásabb köszönetét. — A Dömök-síremlékre adakozott Zalányiné Barna Margit 2 K.

— **A szegénysorsu tüdőbetegek** részére Mindenszentek napján a következő adományok gyűltek be: Szabó Viktorka 38 kor., Karleusa Fülöpné, dr. Winkler Albertné, Bodola Belluska és Hegedüs Jolán 32 k. 34 f., dr. Odor Béláné, Baranyai Károlyné, Witt-

ner Katinka 32 k 30 f, Földes Elené és Mátyás Irma 26 kor, Uray Lászlóné, Uray Edit, Jeney Ilonka 24 k 15 f, Máté Istváné és Máté Erzszi 21 k 50 f. Összesen 174 kor, 29 fillér. Fogadják a nemes szívű adakozók és gyűjtők a szegény betegek hála köszönetét. Dr. Winkler Albert.

— **A marosportusi Maros-híd**, melyet a téli hóvíz elsodort a tavasz kezdetén, elkészült és f. hó 6-án adták át a közforgalomnak.

— **Népesedés.** Szeptember havában 64.517 gyermek született élve a Magyar-birodalomban, az elhaltak száma 39.332 volt, a természetes szaporodása 25.185 lélek. Ugyanebben a hónapban összesen 9186 pár kötött házasságot. Az idei kilencz hónap alatt 7421-el kevesebb házasság kötöttet a mult événél.

— **Kisiklott vonat.** Kissebes és Bánffyhunyad között a Kolozsvárra érkező gyorsvonat, mely este 8-kor mint személyvonat érkezik Enyedre, szerdán kisiklott. Az ottani pályajavítás miatt késett csütörtökön a reggeli gyorsvonat.

— **Emke egy éve.** Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület kiadta egy évi jelentését. Az egyesület nagy anyagi és erkölcsi súlyjal tölti be nemes hivatását Erdély hazarészünkben. A tartalmas jelentésből közöljük a vármegyénkre vonatkozó részeket. A király Ő Felsége 40-ik koronázási ünnepén, mult évi jun. hó 8-án pünkösöd másodnapján Marosujvárt tartott közgyűlés a legfényesebben sikerült. A balázsfalvi Emke övődára 2668 kor. 83 fill. költött. Iskolaeptési akciójában Kissolyos 12.000 kor. és Ózdon 12.000 építési segélylyel szerepel. Felnöttek részére analfabéta tanfolyamot vármegyénk 13 községében segélyezett. A lefolyt tanfolyamokon kik a legnagyobb érdemet szereztek maguknak, felemlíti Nehéz Jánost, vármegyénk tanfelügyelőjét is. Özv. Deésyné Bölcskevi Örsze vizaknai áll. tanítónő 100 k.. Balla István gyulafehérvári allami isk. igazgató-tanító 50 k. néptanítói jutalomban részesültek. Az egyesület szervezett népkönyvtárainak száma 229, melyek között ujan létesített a csombordi, ugyanitt Emke-dalokkör is szervezett. Az abrudbányai magán polgári leányiskolának 200 k., ugyanottani munkásgimn. dologi kiadásaira 50 kor. adott. Dr. Müller Jenő ügyvéd. Alsófehérvármegye t. főügyésze és az Emke felkért nagyenyedi jogtanácsosa önzetlen és buzgó fáradozásával az egyesület több évi pereskedés után végre hozzájutott az 1905. évi márczius 4-én végrendelet hátrahagyásával Nagyenyeden elhunyt néhai Diódváraljai Miksa Zsuzsanna 196.707 kor. 30 f-t kitevő készpénz alapítványához. Dr. Müller Jenő négy évi fáradságáért nemcsak követelést nem számított fel, hanem 403 kor. 92 f. készkiadásából is az egyesületnél 200 koronás alapítványt tett s utólag az 5000 kor. künnelevő követelést is díjtalanul behajtotta. Az Emke Miksa Zsuzsanna nagyenyedi sirjának 5000 kor. költséggel díszes megjelölését határozta el. Elhunytjai között felemlíti Enyedy Lajos ny. kir. ítélőtáblai bírót, a balázsfalvi vidéki kör elnökét. Állandóan működnek: Alsó-Fehér vármegyében a Gyulafehérvár városi és a Balázsfalvi fiókkörök, amaz Novak Ferencz kir. tanácsos, polgármester, emez most Simonffy Alajos ny. főszolgabíró, elnöke alatt; e megyében a Marosujvári fiókkör, melynek Szabó Albert bányatanácsos az elnöke, rendezte a tavalyi szép közgyűlést. Az Emke igazgató-választmányában Zeyk Dániel ny. főispán, főrendiházi tag alelnöki, Müller Jenő dr

ügyvéd és lapunk szerkesztője jogtanácsosi, Varró László dr. polgármester rendes választmányi tagsági tisztet töltik be. — Az Emke ezidei vagyona 3.266.619 kor. Előirányzott kiadása volt 197.467 kor. Az agrárügyi földműves iskola fenntartására 57.103 koronát fordított. Az Emke 1884-ben alakult és a jövő évben ünnepli meg fennállásának negyedszázados évfordulóját.

— **Janku szülőháza.** Vidrán (Hunyadmegyében) Janku Ábrahámnak, a hírhedt és később szerencsétlenül járt néprövidnek a szülőházát f. hó 10-én éjjel petroleummal felgyújtották. A „Tribuna” szerint az ismeretlen felgyújtók a román nép kegyeletét akarták megsérteni.

— **Rövid hírek.** Czintoson Nyisztor Vaszilie lakóháza éjjel kigyuladt és leégett. Egy öreg házaspár aludt bent és még idejében kimentek. — Magyarbükösön Zayzon Gyula birtokos gőzmalmába betörték és a géphajtó szíjat ellopták. — Istvánháza Dudás Kata napszámosnő 7 hetes csecsemőjét a tűz közelében hagyta míg ő a kútra ment. A kipattant szikrától meggyúltak a gyermek ruhadarabjai és mire az anya vissza érkezett, a gyermek szenné égett.

— **„Emlékezés Dömök Erzsébetre”** cz. közleményünket hely szűke miatt jövő számunkban folytatjuk.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

A

Legmakacsabb köhögés

ugy fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak, gyorsan meggyógyulnak a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

által. Nehány kevés adag teljes megelégedésre fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

A SCOTT-féle Emulsió

utolérhetetlen hatása alkalmatosságok világírú tisztaságán és erején alapszik, és a SCOTT-féle tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorral nézve is megemészthetővé tétetik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Több pénze akkor lesz,

ha nélkülözhetetlen, olcsó és

tartós szőttésárukat

csak

a Nagyenyedi Szövőgyárból!

vessz.

Arjegyék ingyen küldetik.

Sz.: 6502—1909. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Marcolae János ügyvéd által képviselt „Piatra” tövisi takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Florea János, Nisztor János, Florea Todor és Nekreala Joana integráldi lakosok végrehajtást szenvedők elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 300 kor. tőke s jár. kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró hatáskörében levő az integráldi 19. sz. tkvben A + 1—15. r. sz. 18—27. r. sz. 187, 188, 313, 314, 318, 323b, 324, 325, 1809—

1839, 2203—2206, 2310—2313, 2337—2339, 2342, 2343, 2356, 2377, 2395, 2396, 2502, 2505, 2507, 2510, 2511, 2512b, 2401—2406, 2520, 2521, 2640, 2643, 2644, 2657—2659, 2673, 4072b, 4118, 4119, 4076/2, 4081, 4103/2, 4195, 4222, 4425—4427, 4428, 4435, 4440. hr. sz. fekvőkből Florea Todor illető 1/4-ad rész jutalékára, de a C. 6. a. Florea Száva szül. Nekreala javára bekebelezett 1/4 részbeni haszonélvezeti jog fenntartásával 1049 kor., — továbbá az integráldi 55. sz. tkvben A + 1—38. r. sz. 343, 344, 359, 370, 371, 378—381, 385, 1076/1, 1078, 1220, 1221, 1223, 1255, 1264, 1277, 1280, 1341b, 1480/2, 1481/1, 1483—1485, 1489, 1490, 1493, 1498, 1499, 1501, 1503, 1518, 1717, 1729, 1741, 1748, 1749, 1759, 1972, 1973, 1975, 1978, 1981, 1983, 2706, 2846, 2894, 3980, 3989, 4009, 4012, 4013, 4019, 4021, 4039, 4040, 4264, 4270, 4451, 4452. hr. sz. fekvőkből Nisztor Jánost illető 1/4 rész jutalékára, de a C. 1. a. özv. Nisztor Maftéjné szül. Oanca Ilina javára bekebelezett 1/4 részbeni haszonélvezeti jog fenntartásával 283 kor., — az integráldi 347. zs. tkvben A + 1. r. sz. 321, 322, 323a. hr. sz. fekvőkből Florea Todor illető 1/4 rész jutalékára, de a C. 1. a. Florea Száva szül. Nekreala javára bekebelezett 1/4 részbeni haszonélvezeti jog fenntartásával 29 kor. 66 fill., — az integráldi 410. sz. tkvben A + 1—4. r. sz. 2300, 2301, 2394, 4173/2, 4174/2, 4175/2, 4176/2, 4177/2, 4178/2, 4179/2, 4182/2, 4183/2, 4183/2, 4184/2, 4228, 4230. hr. sz. fekvőkből Florea Juont illető 1/4-ed rész jutalékára 3 kor. 50 fill., — az integráldi 415. sz. tkvben A + 1. r. sz. 4306/2. hr. sz. fekvőkből Nekreala Juont illető felezés jutalékára 41 kor., — az integráldi 477. sz. tkvben A + 1. r. sz. 3158, 3159. hr. sz. fekvőkből Nyisztor Juont illető 1/4-ed rész jutalékára 5 kor. 44 fill., — az integráldi 600. sz. tkvben A + 1. r. sz. 4017. hr. sz. fekvőkből Nisztor Juont illető 1/4-ed rész jutalékára 15 kor. 33 fill., — végre az integráldi 605. sz. tkvben A + 1. r. sz. 1557. hr. sz. fekvőkből Nisztor Juont illető 1/4-ed rész jutalékára 2 kor., összesen 1428 kor. 93 fillérben megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi november hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor Integráldi községhez tartozó nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. évi LX. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, mert ellenesetben az árverés az 1908. évi LXI. t.-cz. 25. §-a értelmében fog folytatattani.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1909. évi szeptember hó 14-én.

Weiner Sándor,

kir. jbiró.

275 1—1

Sz. 6808—1909. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Foszto János és Foszto István a György m. kapud lakos végrehajtónak, Tabellus Tanászie m. kapud lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 42 kor. tőke, s jár. kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró hatáskörében levő a m. kapud 43. sz. tkvben A + 3. r. sz. 446/10. hr. sz. szántó térfelületére 86 kor., — 4. r. sz. 612a. hr. sz. szántó térfelületére 166 kor., — 5. r. sz. 763. hr. sz. kaszáló térfelületére 77 kor. kikiáltási árban, de ezen fekvőkre C. 2. a. özv. Tabellus Gergelyné, Szucs Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartásával, továbbá a m. kapud 296. sz. tkvben A + 1. r. sz. 73/1, 74. hr. fekvőkből végrehajtást szenvedőt illető 1/4-ed rész jutalékára, de a C. 4. a. özv. Tabellus Gergelyné Szucs Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartásával 464 kor., összesen 793 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi november hó 29-ik napján d. e. 10 órakor Magyar-kapud község községhez tartozó nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerinti megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, mert ellenesetben az árverés az 1908. évi LXI. t.-cz. értelmében fog folytatattani.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1909. évi szeptember hó 14-én.

Weiner Sándor,

kir. jbiró.

253 1—1

2974—1909. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak Kirnáz József balázsfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 400 K. s jár. iránti végrehajtási ügyében Kirnáz József balázsfalvi lakos végrehajtást szenvedőnek a mihályfalvi 813. sz. tkvben A + 1. r. sz. 701/2. hr. sz. szántó 173 kor., A + 2. r. sz. 1392/2, 1393/2. hr. sz. szántójára 172 kor., A + 3. r. sz. 1458/1/3. hr. sz. szántójára 9 kor., A + 4. r. sz. 1478, 1479/1/3. hr. sz. szántó s kaszálójára 102 kor., A + 5. r. sz. 1941/3. hr. sz. kaszálójára 2 kor., A + 6. r. sz. 2410/1. hr. sz. szántójára 82 kor., A + 7. r. sz. 2564/1, 2565/1. hr. sz. szántójára 77 kor., A + 8. r. sz. 2757/5/3. hr. sz. kaszálójára 98 kor., A + 9. r. sz. 3054/1 hr. sz. kaszálójára 47 kor., A + 10. r. sz. 3101/3, 3102/3. hr. sz. szántóra és kaszálójára 46 kor., A + 11. r. sz. 3228. hr. sz. kaszálójára 24 kor., A + 12. r. sz. 3475/2. hr. sz. szántójára 76 kor., A + 13. r. sz. 3510/1, 3512/1, 3513/1. hr. sz. kaszáló és szántójára 83 kor., A + 14. r. sz. 4409/2, 4410/2, 4411/2. hr. sz. kaszáló és szántójára 28 kor., A + 15. r. sz. 4510/1/1. hr. sz. szántójára 24 kor., A + 16. r. sz. 4901/3. hr. sz. szántójára 29 kor., A + 17. r. sz. 4993/1/1/2. hr. sz. szántójára 17 kor., A + 18. r. sz. 4993/2/2/2. hr. sz. szántójára 17 kor., A + 19. r. sz. 5087/2. hr. sz. szántójára 17 kor., A + 20. r. sz. 5125/2/3. hr. sz. szántójára 9 kor., A + 21. r. sz. 5241/2/2. hr. sz. szántójára 14 kor., A + 22. r. sz. 1765/1. hr. sz. kaszálójára 11 kor., A + 23. r. sz. 2757/1. hr. sz. kaszálójára 98 kor., — összesen 1255 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1909. évi november hó 29-ik napjának d. e. 10 órájkor Mihályfalva községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár felén illetve kétharmadán alól nem fognak eladattani.

Az, aki a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, s ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, — ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésen mely azonnal folytatandó, többé részt nem vehet.

Árverezni szándékozók a kir. kincstár kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek alólírt telekkönyvi hatóságnál és Mihályfalva községhez tartozó megtekinthetők.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságtól.

Balázsfalva, 1909. évi augusztus hó 21. napján.

Schwarz,

kir. járásbíró.

248 1—1

Eladó szőlőoltványok

I. oszt. igen szép és dús gyökérezetű egy és két éves Riparia Portalis és Rupestris-Monticola, alanyra oltva 74 különféle bor és csemegefajtában. Készítjük a „Csaba gyöngyét”, mely már július 20-án érett. Ezenkívül Riparia-Port. és Rup. Monticola sima és gyökeres **aranyvesszők**. Sima **zöld oltványok** és peronospora-mentes **európai sima és gyökeres vesszők**.

Kérjünk arjegyeket, melyet ingyen és bérmentve küld az

Erzsébet-szőlőoltványtelep

Tulajdonos: SCHMIDT MATYAS

BOGÁROS (Torontál megye.)

261 4—7 v

Eladó ház.

Nagyenyeden, Tövis-utca 23. szám alatti házastelek kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Értekezhetni: Pécsi Lászlóval (megyeházánál.) 286 1-2

A Nagy Gábor-féle Delaware szőlőfaj

az egyedüli, melynek termeléséhez semmiféle tudomány vagy gyakorlat nem kell, meg az is elbánnik vele, aki soha szőlőtvet nem kezelt. Minden szállítványhoz utasítás mellékeltek ingyen és ebbőlkinézheti mindenki, hogy miként iltesse el, kezelése pedig metszés, kapálás és felkötésből áll, más dolog nincs vele, mert ezt oltani, permetezni nem kell, nem árt ennek a filoxerának és bimbója, vesszője telben soha el nem fagy. Holdenként átlag 35 hektolitert terem s egy bimbójából 3-4 fűrt fejlődik. Valódi bőtermő legnemesebb faj ez, melyet azonban nem szabad összekeverni más ugyanily név alatt forgalomba hozott hitvány fajtával, ügyelni kell arra, hogy Nagy Gábor-féle fajt kapjunk, mert csak ez a valódi. A valódi Nagy Gábor-féle Delaware-szőlő olyan bort ad mint az aszu, édes és erős, igen kellemes zamatu és kétszer annyira kel, mint más borok. Kóstolónak egy üveggel borkinek küldök 1 koronáért. A DELAWARE-szőlő bővebb leírását, termésének királyi közgyűzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm mindenkinek, a ki velem ezimét tudja. Okvetlenül kérje még ma ezt a tanulmányos tartalmu árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról, lugassültetésről is ad részletes, helyes utbaigazításokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, KÓLY posta, távirda és távbeszélő állomás. Levelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven. 278 1-5

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint Eudapestről művészi körutazást téve a városba jöttem és itt tartózkodásom idejére

festészeti műtermet

rendeztem be.

Készítek természet vagy fénykép után életnagyságu arcképeket olajban vászonra, melkép nagyságtól fogva egész életnagyságig hű kivitelben felelőség mellett.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, ottár- és szentképeket, régi képek kitisztítását vagy kijavítását, megrendelésre táj- és életképeket.

A legszebb és legbecesebb családi ereklye szeretteink arcképe, a legszebb családi meglepetés, ugyszintén kegyetes az elhunytaknak is arcképeit megörökíteni fénykép után a család számára, melyeket is a leghehében felelőség mellett ígérem, arcz, haj, szem, szin megmagyarázása után legrövidebb idő alatt itt helyben elkészíteni.

Női festészeti és rajziskolát is nyitok, hol alapos oktatást adok szabadkézi rajz, szénrajz (ereon), Pastell-festés és olajfestészetben, vászonra, selyemre, bársony-festésben (tűmunka), ugyszintén temperafestésben, minták és természet után.

Az előre haladást tanúsítva minden két hónapban kiállítás rendezek a tanulók műveiből.

Beiratkozni lehet műtermemben d. e. 9 órától 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Műtermem: Szentkirály-utca 32 sz. a megyeház mellett (Szigethy-féle ház).

A művészet iránt érdeklődő urak és úrnők műtermemben szívesen látatnak. Kész szolgáluk

Vasadi Kallioza Károly, akad. festőművész.

282 2-5

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Köhögés, Irekedség és elnyájkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái,

az etvágyat nem rontják s kitünő ízűek.

Doboz 1 kor. és 2 korona.

Próba doboz 50 fillér.

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.

289 8-26

Nagyenyeden kapható: Kovács József örökösei Bethlen Gábor gyógyszerárában, Dr. Odor Béla Arany csillag gyógyszerárában.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtszta anyagra

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemetek
Sétányfák, Diszcserejek, Tülevélűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok. (l. ssima áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

85 1-

A NAGYSZEBENI

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 5 ¹ / ₂ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.	b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.	c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.	D. 6 ⁰ / ₁₀ kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
B. 5 ¹ / ₂ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.	a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
a) 44 ¹ / ₂ évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.	b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
b) 27 ¹ / ₂ évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.	c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
C. 8 ¹ / ₁₀ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.	d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.
a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.	

Valamennyi kölcsön — az egyszerűsége miatt — az egyszerűsége miatt — az egyszerűsége miatt — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Villamosvilágítási berendezéseket gyorsan, jól és olcsón készít WINKLER JÁNOS szaküzlete Nagyenyed, Fűtér 5. szám.

Ugyanott hétről hétre kiegészített választék szalon, ebédlő, irodai, hálószoba, konyha, műhely, pincze stb. lámpákban. Zsinórfüggők, 4 kor., 70 fill., húzók 7 kor. 50 fill., menyeztlámpák 6 kor., ámpolnak 11 kor., szalonszállárak 29 kor., ebédlőszállárak 33 koronától feljebb. Legjobb rendszerű fem- és szénzálas izzólámpák.

47 1-

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.